

Brüssel, XXX [...] (2026) XXX eelnõu

KOMISJONI RAKENDUSMÄÄRUS (EL) .../

XXX,

**millega määratakse kindlaks võrdlusaluse muudetud väärtused LHÜde tasuta
eraldamiseks**

ajavahemikul 2026–2030 vastavalt direktiivi 2003/87/EÜ artikli 10a lõikele 2

Euroopa Parlament ja nõukogu

(EMPs kohaldatav tekst)

Euroopa Komisjon ei ole seda eelnõu vastu võtnud ega heaks kiitnud. Kõik väljendatud seisukohad on komisjoni talituste esialgsed seisukohad ja neid ei saa mingil juhul käsitada komisjoni ametlikku seisukohta väljendavatena.

KOMISJONI RAKENDUSMÄÄRUS (EL) .../...,

XXX,
millega määratakse kindlaks võrdlusaluse muudetud väärtused LHÜde tasuta
eraldamiseks
ajavahemikul 2026–2030 vastavalt direktiivi 2003/87/EÜ artikli 10a lõikele 2
Euroopa Parlament ja nõukogu
(EMPs kohaldatav tekst)

EUROOPA KOMISJON,

võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingut,

võttes arvesse Euroopa Parlamendi ja nõukogu 13. oktoobri 2003. aasta direktiivi 2003/87/EÜ, millega luuakse liidus kasvuhoonegaaside lubatud heitkoguse ühikutega kauplemise süsteem ja muudetakse nõukogu direktiivi 96/61/EÜ,¹ eriti selle artikli 10a lõiget 2,

ning arvestades järgmist:

- (1) Komisjoni otsusega 2011/278/EL² määrati kindlaks 54 võrdlusalust, mille alusel eraldatakse tasuta LHÜsid (edaspidi „võrdlusalused“), ja nende võrdlusaluste väärtused ajavahemikuks 2013–2020. Komisjoni delegeeritud määrusega (EL) 2019/331³ asendati otsus 2011/278/EL ja sätestati identsed lähtepunktid iga võrdlusaluse väärtuse ajakohastamise iga-aastaste vähendamismäärade kindlaksmääramiseks ajavahemikuks 2021–2030.
- (2) Komisjoni rakendusmäärusega (EL) 2021/447⁴ määrati kindlaks läbivaadatud võrdlusalused ajavahemikuks 2021–2025 vastavalt direktiivi 2003/87/EÜ artikli 10a lõikele 2. Ajavahemiku 2026–2030 läbivaadatud võrdlusalused peavad andmete esitamise ja iga-aastase vähendamismäära kohaldamise osas põhinema uuel võrdlusperioodil. Seepärast tuleks kõnealused läbivaadatud väärtused kehtestada käesolevas määruses.
- (3) Direktiivi 2003/87/EÜ muudeti Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiviga (EL) 2023/959,⁵ et viia liidu heitkogustega kauplemise süsteem (edaspidi „ELi HKS“)

1ELT L 275, 25.10.2003, lk 32, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2003/87/oj>.

2Komisjoni 27. aprilli 2011. aasta otsus 2011/278/EL, millega määratakse kindlaks kogu liitu hõlmavad üleminekueeskirjad Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2003/87/EÜ artikli 10a kohaste tasuta saastekvootide ühtlustatud eraldamiseks (ELT L 130, 17.5.2011, lk 1, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dec/2011/278/oj>).

3Komisjoni 19. detsembri 2018. aasta delegeeritud määrus (EL) 2019/331, millega määratakse kindlaks kogu liitu hõlmavad üleminekueeskirjad Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2003/87/EÜ artikli 10a kohaste lubatud heitkoguse ühikute tasuta eraldamiseks ühtlustatud viisil (ELT L 59, 27.2.2019, lk 8, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg_del/2019/331/oj).

4Komisjoni 12. märtsi 2021. aasta rakendusmäärus (EL) 2021/447, millega määratakse vastavalt Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2003/87/EÜ artikli 10a lõikele 2 kindlaks lubatud heitkoguse ühikute tasuta eraldamisel kasutatavate võrdlusaluste muudetud väärtused ajavahemikuks 2021–2025 (ELT L 87, 15.3.2021, lk 29, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg_impl/2021/447/oj).

5Euroopa Parlamendi ja nõukogu 10. mai 2023. aasta direktiiv (EL) 2023/959, millega muudetakse direktiivi 2003/87/EÜ, millega luuakse liidus kasvuhoonegaaside lubatud heitkoguse ühikutega kauplemise süsteem, ja otsust (EL) 2015/1814, mis käsitleb turustabiilsuse loomist ja toimimist

ELi kasvuhoonegaaside heitkogustega kauplemise süsteemi reserv (ELT L 130, 16.5.2023, lk 134,

kooskõlla Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusega (EL) 2021/1119,⁶ milles on seatud eesmärk vähendada 2030. aastaks netoheidet vähemalt 55 % võrreldes 1990. aastaga. Selle tulemusena muudeti komisjoni rakendusmäärust (EL) 2018/2066,⁷ mis käsitleb kasvuhoonegaaside heite seiret ja aruandlust, komisjoni rakendusmäärusega (EL) 2023/2122,⁸ ning delegeeritud määrust (EL) 2019/331, millega määratakse kindlaks kogu liitu hõlmavad üleminekueeskirjad lubatud heitkoguse ühikute tasuta eraldamiseks ühtlustatud viisil, muudeti komisjoni delegeeritud määrusega (EL) 2024/873.⁹ Kõnealused direktiivi 2003/87/EÜ, rakendusmääruse (EL) 2018/2066 ja delegeeritud määruse (EL) 2019/331 muudatused on seega asjakohased võrdlusaluste läbivaadatud väärtuste kindlaksmääramisel ajavahemikuks 2026–2030.

- (4) Vastavalt direktiivi 2003/87/EÜ artikli 10a lõike 2 kolmanda lõigu punktile c määratakse ajavahemiku 2026–2030 läbivaadatud võrdlusalused kindlaks kõnealuse direktiivi artikli 11 kohaselt 2021. ja 2022. aasta kohta esitatud teabe põhjal, mis käsitleb käitiste kasvuhoonegaaside heite tõhusust. Iga võrdlusaluse puhul arvutatakse iga võrdlusaluse alusel tootvate käitiste keskmine kasvuhoonegaaside heite tõhusus 2021. ja 2022. aastal. Võttes aluseks iga võrdlusaluse 10 % kõige tõhusamate käitiste keskmise väärtuse võrdluse delegeeritud määruse (EL) 2019/331 I lisas sätestatud võrdlusaluste väärtustega, tuleb iga võrdlusaluse jaoks kindlaks määrata iga-aastased vähendamismäärad 14-aastaseks ajavahemikuks 2007/2008–2021/2022. Neid iga-aastaseid vähendamismäärasid kasutatakse seejärel selleks, et arvutada ekstrapoleerimise teel võrdlusaluse väärtuste vastavad vähendamised 20-aastaselt ajavahemikul 2007/2008–2027/2028. Vastavalt direktiivi 2003/87/EÜ artikli 10a lõike 2 kolmanda lõigu punktile d ei tohiks 20 aasta jooksul kohaldatav vähendamine olla väiksem kui 6 % ega suurem kui 50 %. Vastavalt artikli 10a lõike 2 neljandale lõigule kohaldatakse aromaatsete süsivesinike ja sünteesgaasi võrdlusaluste ajakohastamise suhtes erisätteid, millega viiakse kohandamise protsendimäär kooskõlla rafineerimistehaste võrdlusaluste suhtes kohaldatava protsendimääraga. Kuna direktiiviga (EL) 2023/959 lahutati rafineerimistehaste ja vesiniku võrdlusaluste ajakohastamine, ei kohaldata vesiniku võrdlusaluste ajakohastamise suhtes neid erisätteid, millega viiakse aromaatsete süsivesinike ja sünteesgaasi võrdlusaluste ajakohastamine kooskõlla rafineerimistehaste võrdlusaluste ajakohastamisega.
- (5) Vastavalt direktiiviga (EL) 2023/959 kehtestatud heite muudetud määratlusele ja vastavalt komisjoni rakendusmäärusele (EL) 2026/389 tuleb naatriumkarbonaadi

ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2023/959/oj>).

6Euroopa Parlamendi ja nõukogu 30. juuni 2021. aasta määrus (EL) 2021/1119, millega kehtestatakse kliimaneutraalsuse saavutamise raamistik ning muudetakse määruseid (EÜ) nr 401/2009 ja (EL) 2018/1999 (ELT L 243, 9.7.2021, lk 1, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2021/1119/oj>).

7Komisjoni 19. detsembri 2018. aasta rakendusmäärus (EL) 2018/2066, mis käsitleb Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2003/87/EÜ kohast kasvuhoonegaaside heite seiret ja aruandlust ning millega muudetakse komisjoni määrust (EL) nr 601/2012 (ELT L 334, 31.12.2018, lk 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg_impl/2018/2066/oj).

8Komisjoni 17. oktoobri 2023. aasta rakendusmäärus (EL) 2023/2122, millega muudetakse rakendusmäärust (EL) 2018/2066 seoses Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2003/87/EÜ kohase kasvuhoonegaaside heite seire ja aruandluse ajakohastamisega (ELT L, 2023/2122, 18.10.2023, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg_impl/2023/2122/oj).

9Komisjoni 30. jaanuari 2024. aasta delegeeritud määrus (EL) 2024/873, millega muudetakse delegeeritud määrust (EL) 2019/331 seoses kogu liitu hõlmavate üleminekueeskirjadega lubatud heitkoguse ühikute tasuta eraldamiseks ühtlustatud viisil (ELT L, 2024/873, 4.4.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg_del/2024/873/oj).

võrdlusaluse ajakohastamise metoodikas võtta arvesse vastavat vahepealset heidet,¹⁰ mille seiret ja aruandlust tehakse kooskõlas rakendusmäärusega (EL) 2018/2066. Selleks tuleks ajavahemikul 2026–2030 lisada need heitkogused naatriumkarbonaadi võrdlusaluse väärtusele arvutuse viimase etapina pärast iga-aastase vähendamismäära kohaldamist 20-aastase ekstrapoleerimisperioodi jooksul.

- (6) Selleks et tagada võrreldavus võrdlusaluste eelmise ajakohastamisega, tuleks delegeeritud määruse (EL) 2019/331 I lisa 2. jaos loetletud võrdlusaluste puhul, mida varem mõjutas kütuse- ja elektrialaste õigusnormide vahetatavus, võtta iga sellise võrdlusaluse alusel tootva 10 % kõige tõhusama käitise keskmise kasvuhoonegaaside heitetõhususe puhul arvesse nende elektritarbimisest tulenevat kaudset heidet, kui neid kasutatakse lubatud heitkoguse ühikute tasuta eraldamise muudetud võrdlusaluste kindlaksmääramiseks ajavahemikuks 2026–2030.
- (7) Delegeeritud määruses (EL) 2024/873 on sätestatud ka elektrist toodetud mõõdetava ja mõõdetamatu soojuste lisamine soojus- ja kütusepõhiste võrdlusaluste hulka ning seda tuleks arvesse võtta ajavahemikul 2026–2030 kohaldatavate läbivaadatud võrdlusaluste väärtuste kindlaksmääramisel.
- (8) Lisaks muudeti delegeeritud määrusega (EL) 2024/873 mitut võrdlusalust seoses mõistete ja süsteemipiiridega. Kõnealuse määrusega avati seega paagutatud maagi võrdlusalus ning valge ja halli tsemendi klinkri võrdlusalus vastavalt alternatiivsetele aglomeeritud rauamaagi toodetele ja alternatiivsetele hüdraulilistele sideainetele. Lisaks lisati vesiniku võrdlusalusesse või ammoniaagi võrdlusalusesse vee elektrolüüsi teel toodetud vesinik. Neid muudatusi tuleks arvesse võtta ajavahemiku 2026–2030 läbivaadatud võrdlusaluste kindlaksmääramisel.
- (9) Delegeeritud määrusega (EL) 2024/873 muudeti ka kuummetalli võrdlusalust, lisades selle võrdlusalusega hõlmatud toodete määratlustesse ja süsteemipiiridesse terase tootmise otsese redutseerimise tehnoloogia abil. Vastavalt direktiivi 2003/87/EÜ artikli 10a lõike 2 kolmanda lõigu punktile e ei võeta ajavahemikul 2026–2030 käitiste keskmise kasvuhoonegaaside heite tõhususe arvutamisel läbivaadatud võrdlusaluste väärtuste puhul arvesse terase tootmist kuummetalli võrdlusaluse alusel, kasutades otsese vähendamise tehnoloogiat.
- (10) Liikmesriigid esitasid komisjonile 30. septembriks 2024 direktiivi 2003/87/EÜ artikli 11 lõike 1 kohaselt selliste käitiste loetelu, mis sisaldavad LHÜde tasuta eraldamiseks vajalikku teavet. Tagamaks, et võrdlusalused põhinevad õigetel andmetel, kontrollis komisjon põhjalikult LHÜde tasuta eraldamise seisukohast oluliste andmete täielikkust ja järjepidevust. Vajaduse korral palus komisjon asjaomastelt pädevatelt asutustelt selgitusi ja parandusi. Komisjon pidas ka tehnilist mõttevahetust sidusrühmadega, et tagada põhjalik konsulteerimine nende konkreetsete seisukohtadega. Selle menetluse tulemusena koguti täpseid, järjepidevaid ja võrreldavaid andmeid kõigi selliste direktiiviga 2003/87/EÜ hõlmatud paiksete käitiste kasvuhoonegaaside heite tõhususe kohta, kes esitasid taotluse LHÜde tasuta eraldamiseks kooskõlas delegeeritud määruse (EL) 2019/331 artikliga 4. Seda kvaliteetset andmekogumit kasutati kõigi 54 võrdlusaluse läbivaadatud võrdlusaluste kindlaksmääramiseks ajavahemikuks 2026–2030.

¹⁰Komisjoni 23. veebruari 2026. aasta rakendusmäärus (EL) 2026/389, millega muudetakse rakendusmäärust (EL) 2021/447 seoses sooda võrdlusaluse läbivaadatud väärtuse kindlaksmääramisega 2025. aastaks (ELT L, 2026/389, 26.2.2026, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg_impl/2026/389/oj).

- (11) Kooskõlas direktiivi 2003/87/EÜ artiklitega 27 ja 27a on mitu liikmesriiki otsustanud jätta käitised nende sätete alusel ajavahemikuks 2026–2030 ELi HKSist välja. Seepärast ei tohiks neid käitisi läbivaadatud võrdlusaluste kindlaksmääramisel arvesse võtta.
- (12) Direktiiviga (EL) 2023/959 muudeti direktiivi 2003/87/EÜ I lisas loetletud teatavate tegevuskategooriate kirjeldusi ja lisati seega täiendavad käitised ELi HKSis ning selle seire- ja aruandluskohustuste kohaldamisalasse alates 1. jaanuarist 2024. Seega on alates 1. jaanuarist 2024 ELi HKSiga hõlmatud mitu täiendavat käitist, sealhulgas enne seda kuupäeva tegutsenud käitised. Kuna need käitised liitusid ELi HKSiga pärast 2021. ja 2022. aastat, mis on asjakohased andmete esitamiseks vastavalt direktiivi 2003/87/EÜ artiklile 11, ei tohiks ajavahemiku 2026–2030 läbivaadatud võrdlusaluste väärtuste kindlaksmääramisel arvesse võtta nende esitatud andmeid ajavahemiku kohta enne seda, kui nende suhtes hakati kohaldama seire- ja aruandluskohustusi.
- (13) Delegeeritud määrus (EL) 2019/331 sisaldab eeskirju heitkoguste kindlaksmääramiseks allkäitise tasandil, et tagada mõõdetava soojuse, süsinikku sisaldavate heitgaaside ja ülekantud CO₂ impordi, ekspordi ja ettevõttesisese tootmisega seotud heitkoguste järjepidev käsitlemine. Selleks määrati kindlaks asjakohased heitekoefitsiendid, kasutades soojus- ja kütusepõhise võrdlusaluse väärtusi, mida omakorda ajakohastati, kohaldades kindlaksmääratud iga-aastaseid vähendamismäärasid. Soojuse impordi puhul, mille heitekoefitsiendid on teadmata või ei ole selgelt kindlaks määratud, ja soojuse ekspordi puhul kasutati väärtust 40,5 t CO₂ ekvivalenti/TJ. See väärtus saadi, kohaldades soojuspõhise võrdlusaluse väärtuse suhtes 14-aastaselt ajavahemikul 2007/2008–2021/2022 iga-aastast vähendusmäära 2,5 %. Heitgaasi ekspordi puhul lahutati heitgaasi tegelikust heitekoefitsiendist väärtus 37,4 t CO₂ ekvivalenti/TJ. See väärtus vastab maagaasi heitekoefitsiendile (56,1 t CO₂ ekvivalenti/TJ), mis on korrutatud koefitsiendiga 0,667, mis kajastab heitgaasi ja etalonkütuse maagaasi kasutamise tõhususe erinevust. Heitgaasi impordi puhul kasutati väärtust 36,5 t CO₂ ekvivalenti/TJ. See väärtus saadi, kohaldades kütusepõhise võrdlusaluse väärtuse suhtes 14-aastaselt ajavahemikul 2007/2008–2021/2022 iga-aastast vähendamismäära 2,5 %. Kui elektrienergiat toodetakse käitiseosas muul viisil kui mõõdetava soojuse vahetootmise teel, kasutati väärtust 0,300 CO₂ ekvivalenttonni/MWh. See väärtus vastab kogu ELi hõlmavale elektritootmise keskmisele heitekoefitsiendile.
- (14) Kui käitiste esitatud andmete põhjal ei olnud võimalik täpselt ja järjepidevalt kindlaks määrata tootepõhise võrdlusaluse allkäitiste heitkoguseid, eelkõige selliste käitiseosade puhul, mis impordivad või ekspordivad vahetooteid, mille tootmine on hõlmatud teise tootepõhise võrdlusaluse süsteemipiiridega, ei tohiks asjaomaste allkäitiste kasvuhoonegaaside heite tõhusust läbivaadatud võrdlusaluste väärtuste kindlaksmääramisel arvesse võtta. See puudutab rafineerimistoodete, kuummetalli, paagutatud dololubja, ammoniaagi, aurufaasis krakkimise, fenooli/atsetooni, vesiniku ja naatriumkarbonaadi võrdlusaluse väärtuse ajakohastamist.
- (15) Delegeeritud määruses (EL) 2019/331 kehtestatud metoodika heite omistamiseks eri käitiseosadele võib tuua kaasa kasvuhoonegaaside heite negatiivse tõhususe juhtudel, kui madala heitekoefitsiendiga kütuse abil toodetud soojus eksporditakse teistesse käitiseosadesse või käitistesse. Sellistel juhtudel on asjakohane määrata asjaomase käitiseosa kasvuhoonegaaside heite tõhususe väärtuseks null, et määrata kindlaks läbivaadatud võrdlusalused.
- (16) Mõne tööstussektori väljendatud murede lahendamiseks teeb komisjon heitkogustega

kauplemise süsteemi eelseisva läbivaatamise käigus ettepaneku võtta kasutusele sektoripõhised varuvõrdlusalused. Seda tuleks rakendada, andes komisjonile konkreetse volituse määrata kindlaks sellised sektoripõhised varuvõrdlusalused ja arvutusmeetod vastavate võrdlusaluste väärtuste kindlaksmääramiseks. Selleks et tagada õigeaegne ja tõhus toetus asjaomastele sektoritele, tuleks seda muudetud metoodikat hakata kohaldama võimalikult varakult.

- (17) Pidades silmas vajadust tagada õiguskindlus lubatud heitkoguse ühikute tasuta eraldamiseks ühtlustatud viisil ajavahemikuks 2026–2030, eelkõige seoses lubatud heitkoguse ühikute tasuta eraldamisega 2026. aastaks, peaks käesolev määrus jõustuma järgmisel päeval pärast selle avaldamist Euroopa Liidu Teatajas.
- (18) Käesoleva määrusega ettenähtud meetmed on kooskõlas kliimamuutuste komitee arvamusega,

ON VASTU VÕTNUD käesoleva määruse:

Article 1

Lisas loetletud läbivaadatud võrdlusaluseid kohaldatakse lubatud heitkoguse ühikute tasuta eraldamisel ühtlustatud viisil ajavahemikuks 2026–2030.

Article 2

Käesolev määrus jõustub järgmisel päeval pärast selle avaldamist *Euroopa Liidu Teatajas*.

Käesolev määrus on tervikuna siduv ja vahetult kohaldatav kõikides liikmesriikides.

Brüssel, [kuupäev]

Komisjoni nimel
eesistuja
Ursula von der Leyen